

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број: 1015-106
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум: 10.10.2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доцент др Милена Каличанин
2. Редовни професор др Лена Петровић
3. Ванредни професор др Милица Живковић

2. Одлука Већа департмана за англистику број 10/5-73 од 8. јула 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Марија Предраг Ристић
2. Година уписа на мастер академске студије
2012/2013.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије англистике

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

The Cult of the Father: Patriarchal Authorities in Shakespeare's King Lear and its Modern Versions (Bond's Lear and Barker's Seven Lears)

Култ оца: патријархални ауторитети у Шекспировом Краљу Лиру и његовим модерним верзијама (у драмама Лир Едварда Бонда и Седам Лира Хауарда Баркера)

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад под називом *Култ оца: патријархални ауторитети у Шекспировом Краљу Лиру и његовим модерним верзијама (у драмама Лир Едварда Бонда и Седам Лири Хауарда Баркера)* који је понудила кандидаткиња Марија Ристић (бр. индекса 98) написан је на енглеском језику, има 54 стране и библиографију. Поред приложених апстраката тезе на енглеском и српском језику (2-3), рад се састоји из пет поглавља и то: Introduction 4-15; "See better, Lear!": Shakespeare's *King Lear* 15-28; "Where is the beast?": Bond's *Lear* 29-38; "I will teach you cruelty": Barker's *Seven Leirs* 39-45; Conclusion 46-50; Bibliography 51-54.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Предмет истраживања рада на тему *Култ оца: патријархални ауторитети у Шекспировом Краљу Лиру и његовим модерним верзијама (у драмама Лир Едварда Бонда и Седам Лири Хауарда Баркера)* је компаративна анализа три драме: *Краљ Лир* Вилијама Шекспира, *Лир* Едварда Бонда и *Седам Лири* Хауарда Баркера. У уводном делу тезе, кандидаткиња Марија Ристић даје критички преглед историјског раскола између матријархалне и патријархалне културе, ослањајући се на критичке увиде Марије Гимбутас, Доне Рид, Риане Ајслер и Ерика Фрома, који нас уводе у главну тему рада. За разлику од првобитних људских заједница које су живеле у егалитарном матријархалном систему, са доласком патријархата долази до потпуне промене система вредности; наиме, прво долази до успостављања патријархалних ауторитета, те прве „жртве” новог система вредности постају жене којима је чак одузето право да се сматрају правим (или боље речено подобним) родитељима детета. Кандидаткиња Марија Ристић истиче заједнички став претходно наведених теоретичара да када свет мајки нестане, добије се свет пун ратова, надметања и окрутности. Управо је такав свет Шекспир критиковао у својим делима, наглашава кандидаткиња, јер је заједничка чињеница за драме *Краљ Лир*, *Лир* и *Седам Лири* анализирани у тези да се мајке нигде не помињу, већ су присутни само очеви и њихови надасве деструктивни ауторитети.

Смештајући своје драме у историјски и географски различита места и епохе, Шекспир је могао да уочи, критикује, и на крају осуди деструктивне обрасце у друштву који су се понављали током историјског развоја западне културе и цивилизације. Да би се направила веза између Шекспировог и савременог доба, фокус компаративне анализе у овом раду почива на уочавању сличности између трагичног света Шекспировог краља Лири и његових модерних верзија у драмама савремених писаца Бонда и Баркера.

Стога се након теоријског оквира, у другом поглављу тезе кандидаткиња Марија Ристић бави анализом Шекспирове трагедије *Краљ Лир*. Интерпретација заступљена у овом раду, заснована на закључцима већ поменутих теоретичара (Гимбутасове, Ридове, Ајслерове и Фрома), али и познатих шекспиролога Теда Хјуза и Хауарда Блума, почива на идеји да патријархално друштво наменски уништава концепт мајке чији је задатак да усади врлине у дете, а на њено место ставља родитеља-оца (или мајку која се понаша као мушкарац) који

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

1015-106

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

20.10.2015.

погрешном идеологијом злоупотребава дечију неисквареност и доброту. Из ове перспективе кандидаткиња детаљно описује однос деструктивних патријархалних ауторитета Лира и Глостера у Шекспировом комаду, те наводи да облици лудила и слепила која им се приписују накнадно у драми заправо представљају неизоставне кораке на путу њиховог духовног исцељења; наиме, Лир коначно увиђа последице свог осиног понашања тек у стању лудила, док их Глостер уочава на прави начин тек када, парадоксално, изгуби вид. Након детаљне анализе Шекспировог *Краља Лира*, кандидакиња доноси закључак да ауторова критика ауторитета патријархалног друштва (тј. очева у *Краљу Лиру*) истовремено представља и осуду погрешне идеологије на којој је то друштво засновано. Шекспир је свакако поседовао изузетно изражено „историјско чуло“, како би то Т.С. Елиот рекао, те је уочио деструктивне обрасце насиља и агресије на којима почива култура и цивилизација запада. Будући да је сам Шекспир успео да проникне у узроке свеprisутног насиља у ренесансном друштву, кроз своје драме вешто је упозоравао будуће нараштаје на трагичне последице које ће уследити уколико не дође до критичке осуде ове устаљене праксе.

У наредном поглављу тезе, кандидаткиња анализира Бондову драму *Лир*. Култ оца се преиспитује и у овој модерној везији Шекспирове драме. Сам Бонд је у предговору *Лира* истакао мишљење да Шекспирова драма није довољно окрутна, те је у својој верзији осликавања односа између патријархалних ауторитета (очева) и њима директно подређеним субјектима (деце) наглашавао да агресивност и насиље представљају основне одлике савременог друштвеног поретка. Наиме, оно на шта Бонд указује јесте да је савремено друштво направило структуру пирамиде агресивности, а пошто је дете најслабији члан онда се оно налази на дну те пирамиде. Баш као и Шекспир, Бонд оштро осуђује деструктивне патријархалне идеологе. Међутим, за разлику од Лира који доживљава моралну трансформацију, те пророчки указује на узроке неправде у савременом друштву, Бондова Корделија постаје слепи послушник доминантног система вредности, те ради остваривања политичке моћи само понавља исте деструктивне обрасце понашања којима је била изложена од најранијег детињства.

У наредном поглављу тезе, кандидаткиња анализира Баркерову драму *Седам Лира*. Кандидаткиња истиче да нам и Хауард Баркер, попут Шекспира и Бонда, приказује свет краља Лира у коме мајке нису присутне; међутим, у Баркеровој верзији драме, улогу ауторитета над дететом, будућим краљем, преузима бискуп. Бискуп није само учитељ будућем краљу, већ и сурогат очеве фигуре, који припрема младог Лира за владавину. Оно што Баркер критикује кроз своју драму јесте управо педагошки приступ који користи бискуп. Он будућем краљу поручује: „Васпитаћу те тако што ћу ти показати колико сам лош. Када једног дана твој осећај за правду нестане, бићеш спреман да будеш краљ.“ Слично Бонду и Шекспиру, и код Баркера је исказана оштра осуда деструктивне педагошке праксе патријархалних ауторитета који школују нове нараштаје слепих послушника доминантног система. У овом поглављу тезе, као и у претходном у коме је било речи о Бондовом *Лиру*, кандидаткиња се у својој интерпретацији драма нарочито ослањала на валидне критичке увиде Лин Бредли.

У закључку рада наглашава се идеја да људима нису потребне нове приче, него нови начин приповедања истих прича. Да би се савремено друштво пробудило из амнезије у којој живи, како тврди Бонд у предговору драме *Лир*, јавља се потреба за ауторима који ће већ постојеће приче испричати на нови начин и тиме покушати да развију самокритичку свест међу

представницима модерног друштва.

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кроз компаративну анализу драма *Краљ Лир*, *Лир* и *Седм Лира* кандидаткиња Марија Ристић је показала на који начин је Шекспир критиковао патријархално друштво у елизабетанском добу, а како су (модерно) патријархално друштво критиковали савремени писци Едвард Бонд и Хауард Баркер. Кандидаткиња истиче да Шекспир није имао намеру само да осуди очеве као представнике деструктивне патријархалне идеологије, већ је првенствено тежио да прикаже узроке и последице моралне искварености патријархалног друштва у целини, као и да укаже на чињеницу да валидна алтернатива почива на индивидуалној моралној трансформацији и унутрашњем духовном освешћењу. У тези се истиче да су овај став кроз своја дела бранили и савремени уметници, Бонд и Баркер, те се с правом може рећи да су Шекспирови истомишљеници. Такође треба нагласити чињеницу да је кандидаткиња Марија Ристић похађала часове из предмета Шекспир – специјални курс код проф. Љиљане Богоеве Седлар, чије су надахнуте идеје у великој мери заступљене како у анализи појединачних драма, тако и у самом теоријском оквиру на који се кандидаткиња позива у својој тези.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

У понуђеном раду који се одликује јасним, уједначеним стилем, кандидаткиња Марија Ристић са успехом је одговорила на постављене истраживачке циљеве и доследно својим почетним претпоставкама спровела комплексно истраживање. Приступ теоријској литератури пратило је критичко читање секундарне литературе, пажљиво одабрани теоријски текстови, где је кандидаткиња показала способност да издвоји релевантне идеје признатих теоретичара. Такође треба нагласити да је теоријски оквир рада кандидаткиња допунила критичким увидима из савремених докуменараца, што је еклектичку методу истраживања додатно обогатило и оплеменило. Посебна вредност рада лежи у инспиративној интерпретацији оригиналних драмских текстова и логично изведеним закључцима. Кандидаткиња је показала способност за веродостојну примену релевантних теоријских ставова на књижевни корпус којим се бавила у тези.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Утисак комисије одређене за вредновање овог мастер рада јесте да је мастер теза *Култ оца: патријархални ауторитети у Шекспировом Краљу Лиру и његовим модерним верзијама (у драмама Лир Едварда Бонда и Седм Лира Хауарда Баркера)* кандидаткиње Марије Ристић урађена у потпуности у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Рад садржи све елементе научног рада, од постављања теоријског оквира и избора корпуса, до истраживања, извођења закључака и њиховог образлагања. Треба нагласити да након почетне непрецизности у цитирању академских извора у тези нису уочени недостаци који би утицали на резултат истраживања. Ова мастер теза представља оригиналан допринос науци пре свега у избору актуелне теме значајне за будућа истраживања у области књижевности и културе, те може послужити као подстицај за друге погледе или полемику у овим областима.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже да се мастер рад под називом *Култ оца: патријархални ауторитети у Шекспировом Краљу Лиру и његовим модерним верзијама (у драмама Лир Едварда Бонда и Седм Лира Хауарда Баркера)* прихвати, а кандидаткињи Марији Ристић одобри јавна одбрана рада.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

1015-106

Датум:

20.10.2015.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Milena Kalichanin

Доцент др Милена Каличанин

Lena Petrović

Редовни професор др Лена Петровић

Milica Živković

Ванредни професор др Милица Живковић